

پیوسته در حال افزایش است. برای نمونه، در سال ۱۹۹۷، پنج کشور دیگر کنوانسیون میگار را امضاء نمودند و بدین ترتیب تعداد کشورهای امضاء کننده کنوانسیون میگا به ۱۶۰ بالغ گردید. همچنین، در همان سال، هفت کشور از میان کشورهای که کنوانسیون مزبور را امضاء نموده بودند شرایط لازم برای عضویت در میگار را احراز نمودند و به عضویت آن درآمدند و بدین ترتیب تعداد کشورهای عضو میگا به ۱۴۱ بالغ گردید. ۷ کاملاً آشکار است که اکثریت کشورهای جهان کنوانسیون میگار را امضاء نموده‌اند و بسیاری از آنان به عضویت این سازمان در آمده‌اند.

هر کشوری که مایل به عضویت در میگا باشد بایستی ابتدا کنوانسیون مربوط به آن^۸ را امضاء نماید. این کنوانسیون دارای یازده فصل و دو ضمیمه است و در واقع در حکم اساسنامه آژانس می‌باشد. کنوانسیون مزبور یک معاهده بین‌المللی است و در نتیجه میگا یک سازمان بین‌المللی دولتی به‌شمار می‌رود.

سرمایه اولیه آژانس معادل یک میلیارد واحد حق برداشت ویژه^۹ (۱۰۸۲ میلیون دلار) منقسم به ۱۰۰ هزار سهم می‌باشد که از این مقدار تا پایان ژوئن ۱۹۹۷ مبلغ ۱,۰۶۷,۱۶۶,۰۰۰ دلار آن پذیره نویسی شده است.^{۱۰} پس از پذیره نویسی کامل سرمایه فوق، در صورت لزوم نسبت به افزایش سرمایه آژانس تصمیم‌گیری خواهد شد. در هر حال، نزدیک بودن رقم سرمایه پذیره نویسی شده و رقم سرمایه قابل پذیره نویسی نشان می‌دهد که این آژانس در جلب عضویت کشورهای جهان بسیار موفق بوده است. در این رابطه، در سال ۱۹۹۷ بحث‌هایی در خصوص ضرورت افزایش سرمایه اولیه میگا صورت گرفت.

بطور کلی، هدف اصلی از تأسیس آژانس چندجانبه تضمین سرمایه گذاری (میگا) تشویق و گسترش جریان سرمایه از کشورهای عضو آن برای استفاده به منظورهای تولیدی در کشورهای در حال توسعه عضو از طریق تضمین، تضمین مجدد یا همکاری در تضمین سرمایه گذاری در مقابل خطرات غیر تجاری است. به موازات این هدف اصلی، آژانس فعالیت‌های مناسب دیگری همچون ارائه خدمات مشاوره به کشورهای در حال

در حال حاضر، سه مؤسسه از مؤسسات وابسته به بانک جهانی در خصوص مسائل مرتبط با سرمایه گذاری کار می‌کنند: شرکت مالی بین‌المللی^۱، آژانس چندجانبه تضمین سرمایه گذاری (میگا)^۲ و مرکز بین‌المللی حل و فصل اختلافات راجع به سرمایه گذاری^۳.

وجود خطرات ناشی از مسائل غیر تجاری از مهمترین عوامل بازدارنده گسترش سرمایه گذاری خارجی می‌باشد لذا تضمین سرمایه گذاران در مقابل این ریسکها می‌تواند موجبات تشویق آنها را فراهم نماید. به همین منظور، کنوانسیون تأسیس کننده میگا در اجلاس سالیانه اعضای بانک جهانی در سئول (کره جنوبی) در تاریخ یازدهم اکتبر ۱۹۸۵ به تصویب رسید و در ماه جولای ۱۹۸۸ لازم‌الاجرا گردید.^۴ میگا تحت نظارت بانک جهانی ایجاد شده است و هدف آن، تشویق جریان سرمایه گذاری برای منظورهای تولیدی در میان اعضای آن، بویژه سرمایه گذاری در کشورهای در حال توسعه است.^۵

هدف نوشته حاضر آن است که مسائل اساسی راجع به میگا و برنامه‌های آن برای تشویق سرمایه گذاری خارجی بویژه برنامه تضمین سرمایه گذاری خارجی آن را مورد مطالعه و بحث قرار دهد و از این رهگذر، مزایا و مضار عضویت ایران در آن آژانس را ارزیابی نماید. این مطالعه در دو بهره انجام می‌گیرد. بهره نخست به معرفی میگا اختصاص دارد و بهره دوم مربوط است به برنامه‌های آن برای تضمین سرمایه گذاری.

بهره نخست: اهداف، تشکیلات و

فعالیت‌های آژانس چندجانبه

تضمین سرمایه گذاری (MIGA)

در این بخش، کلیاتی راجع به میگا، فعالیت‌های آن، عضویت در این آژانس و خروج از آن و در نهایت تشکیلات و نحوه اداره آن ارائه می‌شود.

بخش نخست: کلیات

میگا در سال ۱۹۸۸ به عنوان عضوی از گروه بانک جهانی ایجاد شد و در سال ۱۹۹۰ شروع به فعالیت نمود.^۶ شمار کشورهای عضو میگا

آشنایی با آژانس

چندجانبه

تضمین

سرمایه گذاری

(MIGA)

نوشته: دکتر احد قلی زاده

توسعه عضو در مورد راههای تشویق و جذب سرمایه گذاری خارجی، همکاری با مؤسسات ملی و منطقه‌ای تضمین سرمایه گذاری و ارائه اطلاعات در مورد امکانات سرمایه گذاری و فراهم ساختن زمینه تبادل نظر و تفاهم بین کشورهای میزبان و سرمایه گذاران از طریق برپایی سمینارها و انجام تحقیقات و مطالعات در این زمینه دارد.^{۱۱}

اجرای اهداف میگا به توسعه بخش خصوصی در کشورهای میزبان کمک می‌کند و توانایی این کشورها را برای دستیابی به توسعه اقتصادی و اجتماعی به شکل هماهنگ با ملاحظات محیط‌زیستی افزایش می‌دهد. میگا موفقیت خود را با توجه به تعداد شغلهایی که ایجاد کرده، ارزی که حاصل نموده، ذخایر مالی که فراهم آورده، درآمدهای مالیاتی و غیر مالیاتی که برای کشور میزبان ایجاد نموده و تکنولوژی پیشرفته و تواناییهای مدیریتی که منتقل نموده است ارزیابی می‌کند.^{۱۲}

مطابق ماده ۶۶ کنوانسیون تأسیس میگا، «این کنوانسیون نسبت به همه سرزمینهایی که تحت صلاحیت یک عضو قرار دارند از جمله سرزمینهایی که یک عضو مسئول روابط بین‌المللی آنهاست مگر آن سرزمینهایی که توسط چنین عضوی بوسیله تسلیم یادداشت کتبی به محل تودیع (depository) این کنوانسیون در زمان تصویب یا قبول کنوانسیون یا بعد از آن مستثنی شده باشند اعمال می‌شود»^{۱۳}. بنابراین، کنوانسیون میگا نسبت به مناطق آزاد تجاری-صنعتی نیز قابل اعمال خواهد بود.

در ضمن، کلمه «چندجانبه»، مندرج در نام آژانس چندجانبه تضمین سرمایه گذاریها «جهانی» بودن آن را نشان می‌دهد و برای آن است که وجه تمایزی باشد میان این آژانس و آژانسهایی که سرمایه گذاریها را در محدوده ملی یا منطقه‌ای تضمین می‌نمایند.

بخش دوم - تشکیلات میگا

میگا یک سازمان مستقل بین‌المللی است و از نظر ساختار سازمانی دارای یک شورای عالی (Council of Governors)، یک هیأت مدیره، یک رئیس و تعدادی کارمند است که موظفند وظایف

تعیین شده توسط میگا را اجرا نمایند.^{۱۴} مرکز اصلی آژانس در واشینگتن قرار دارد. بالاترین رکن میگا، شورای عالی آن است. شورای عالی، اعضای جدید را می‌پذیرد و شرایط عضویت آنها را مشخص می‌کند، عضویت اعضای خاطی را معلق می‌سازد، درباره افزایش یا کاهش سرمایه آژانس تصمیم می‌گیرد، سقف مبلغ کل قابل بیمه شدن توسط میگا را مشخص می‌سازد، تعلق اعضا به گروه کشورهای سرمایه گذار (گروه A) یا گروه کشورهای سرمایه پذیر (گروه B) را مشخص می‌کند، فعالیت آژانس را تعطیل یا آن را منحل و تکلیف داراییهای آن را مشخص می‌سازد و همچنین محتویات کنوانسیون، ضوابط و جداول آن را اصلاح می‌نماید. هر کشور عضو دارای یک نماینده (Governor) و یک عضو علی‌البدل (Alternate) در شورای عالی خواهد بود. یکی از این نمایندگان به انتخاب سایرین ریاست شورای عالی را به عهده خواهد گرفت.

شورای عالی هر سال یک اجلاس سالیانه خواهد داشت. اجلاس دیگری نیز با درخواست اعضای شورا یا به درخواست هیأت مدیره قابل تشکیل است. در این رابطه، پنج عضو هیأت مدیره یا دارندگان ۲۵ درصد از حق رأی در آن می‌توانند تشکیل اجلاس شورای عالی را درخواست نمایند.^{۱۵} در اجلاس شورای عالی، هر عضو دارای ۱۷۷ رأی عضویت و یک رأی پذیره نویسی در ازاء هر سهم از سرمایه سهامی که پذیره نویسی نموده است، می‌باشد.^{۱۶} تصمیمات شورای عالی با اکثریت آراء اتخاذ می‌گردد ولی برای تشکیل جلسات حداقل صاحبان دو سوم کل آراء بایستی حضور داشته باشند.^{۱۷}

هیأت مدیره مسئول فعالیتهای عمومی آژانس است و کلیه امور لازم را در این رابطه انجام خواهد داد. تعداد اعضای هیأت مدیره کمتر از ۱۲ نفر نخواهد بود. رئیس کل بانک جهانی ریاست هیأت مدیره را به عنوان بخشی از وظایف رسمی خود به عهده خواهد داشت. اما او جز در مواردی که تعداد آراء موافق و مخالف در جلسه مساوی باشد حق رأی نخواهد داشت. جلسه هیأت مدیره با درخواست سه نفر از مدیران تشکیل خواهد شد.^{۱۸} در جلسات هیأت مدیره، هر عضو هیأت

● امروزه دیگر سرمایه گذاری خارجی سد راه پیشرفت کشورهای جهان سوم تلقی نمی‌گردد بلکه برعکس آن را موتور پیشرفت این دسته از کشورها می‌شناسند.

مدیره حق دارد به تعداد آرای اعضای که وی را انتخاب کرده اند رأی دهد و حدنصاب برای تشکیل جلسات نباید کمتر از نصف کل آراء باشد.

رئیس آژانس زیر نظر هیأت مدیره امور عادی آژانس را اداره می کند. او مسئول سازماندهی و عزل و نصب کارمندان آژانس نیز می باشد.^{۱۹}

بخش سوم - اعضای میگا و عضویت در آن
اعضای آژانس را دولتهای عضو بانک جهانی و سوئیس تشکیل می دهند. این کشورها به دو گروه، کشورهای سرمایه گذار و کشورهای سرمایه پذیر تقسیم می شوند. کشورهای سرمایه گذار توسعه یافته اند و نزدیک به ۶۰ درصد از سرمایه آژانس را پذیره نویسی می نمایند در حالی که کشورهای سرمایه پذیر، در حال توسعه اند و می توانند نزدیک به ۴۰ درصد از سهام را پذیره نویسی نمایند.

تنها کشورهایی که کنوانسیون میگا را امضاء نموده باشند حق دارند به عضویت میگا در آیند.^{۲۰} کنوانسیون مزبور بایستی توسط نمایندگان صلاحیتدار دولتها که به موجب بیانیه کتبی امضا شده توسط رئیس دولت یا وزیر امور خارجه به میگا معرفی گردیده اند امضا شود. هر کشوری مطابق موازین و شرایطی که شورای عالی تعیین می نماید سهام آژانس را پذیره نویسی می کند. تعداد سهامی را نیز که بایستی پذیره نویسی گردد شورای عالی معین می کند ولی هیچ عضوی کمتر از ۵۰ سهم را پذیره نویسی نخواهد نمود.^{۲۱} ظرف مدت ۹۰ روز از زمانی که کنوانسیون نسبت به کشوری لازم الاجرا می گردد آن کشور موظف است ده درصد از قیمت سهامی را که پذیره نویسی نموده است نقداً به آژانس بپردازد. پرداخت مزبور به ارزش قابل تبدیل خواهد بود و تنها اگر کشور پرداخت کننده از کشورهای در حال توسعه باشد می تواند تا ۲۵ درصد مبلغ مذکور را به پول ملی خود پرداخت نماید. ۱۰ درصد دیگر سرمایه پذیره نویسی شده به صورت سفته غیر قابل انتقال و بدون بهره در اختیار آژانس قرار می گیرد تا در صورت لزوم نقد شود. هشتاد درصد بقیه نیز به صورت تعهد کشور عضو به آژانس باقی خواهد ماند تا در صورت نیاز آژانس، نسبت به پرداخت آن اقدام شود.^{۲۲} در صورت نیاز آژانس به قسمت

● میگا فعالیت های مفیدی در جهت ترویج سرمایه گذاری خارجی دارد، خدمات بازاریابی سرمایه ارائه می کند، و در زمینه جلب سرمایه گذاری خارجی با کشورهای در حال توسعه همکاری فنی می نماید.

پرداخت نشده قیمت سهام، درخواست پرداخت تمام یا قسمتی از مبلغ مزبور نسبت به کلیه سهام آژانس به صورت متحدالشکل انجام خواهد شد.^{۲۳} پس از رفع نیاز، این مبالغ به اعضاء برگردانده می شود و به صورت تعهد به پرداخت عندالمطالبه بر عهده کشورهای عضو باقی می ماند. در واقع، هدف میگا آن است که بتواند بدون توسل به بخش قابل مطالبه سرمایه پذیره نویسی شده، صرفاً با اصلاح شرایط سرمایه گذاری انجام وظیفه نماید.

دارائیهها، اموال غیر منقول و درآمدهای آژانس، همچنین عملیات و معاملات آن معاف از مالیات و عوارض گمرکی است.^{۲۴} فعالیت آژانس منجر به حصول درآمد از طریق وصول حق بیمه می گردد. برای نمونه، در آمد ناخالص آژانس در سال ۱۹۹۷، معادل ۳۴/۷ میلیون دلار بود.^{۲۵} آژانس در آمد خالص خود را مادام که ذخایر به پنج برابر سرمایه نرسیده باشد به ذخیره خواهد سپرد. پس از این که ذخایر به سطح مورد نظر رسید، شورای عالی تصمیم خواهد گرفت که در آمد خالص آژانس را به ذخیره بسپارد، بین اعضاء تقسیم کند یا به نحو دیگری به کار گیرد. هر گونه تقسیم در آمد خالص بین اعضاء به نسبت سهم هر عضو در سرمایه آژانس خواهد بود.^{۲۶}

اگر عضوی تعهدات خود را نسبت به آژانس انجام ندهد شورای عالی با اکثریت مطلق آراء می تواند عضویت عضو مزبور را معلق نماید.^{۲۷} همچنین، هر عضوی ممکن است پس از گذشت سه سال از عضویتش، با دادن یادداشتی کتبی به دفتر اصلی آژانس از عضویت در آژانس صرف نظر نماید. چنین یادداشتی ۹۰ روز پس از تسلیم مؤثر واقع می گردد.^{۲۸} وقتی عضوی از آژانس خارج شد، همچنان مسئول کل تعهدات آژانس که پیش از خروج او از آژانس به وجود آمده است از جمله مسئول تعهدات محتمل الوقوع خواهد بود.^{۲۹}

شورای عالی ممکن است با اکثریت خاص تصمیم به انحلال آژانس و تصفیه امور آن بگیرد. در چنین صورتی، آژانس دارائیههای باقیمانده خود را به نسبت سهم اعضا در سرمایه آژانس به آنها واگذار خواهد نمود.^{۳۰}

تفسیر مقررات کنوانسیون با هیأت مدیره است در صورت اختلاف، موضوع به شورای عالی ارجاع

می‌شود و نظر شورای عالی قطعی است.^{۳۱} سایر اختلافات میان آژانس و اعضای آن با مذاکره، سازش یا داوری طبق تشریفات که در ضمیمه شماره ۲ کنوانسیون مقرر گردیده است حل و فصل خواهد شد.^{۳۲}

بخش چهارم - فعالیتهای میگا

مهمترین فعالیت میگا تضمین سرمایه گذارینها در مقابل ریسکهای غیر تجاری است که در بهره دوم از این مطالعه بطور مفصل بدان خواهیم پرداخت. علاوه بر آن، آژانس به انجام تحقیقات می‌پردازد، فعالیتهایی را برای توسعه یافتن جریان سرمایه انجام می‌دهد و اطلاعاتی راجع به فرصت‌های سرمایه گذاری در کشورهای در حال توسعه ارائه می‌نماید تا بتواند از این رهگنر فضا را برای جریان یافتن سرمایه خارجی به سوی این کشورها آماده نماید. ممکن است آژانس با تقاضای یک عضو، برای اصلاح شرایط سرمایه گذاری در حوزه سرزمینی آن عضو همکاری و مشاوره فنی در اختیار بگذارد. در اجرای این فعالیتهای، آژانس از قراردادهای سرمایه گذاری مربوطه میان کشورهای عضو تبعیت خواهد کرد و در صدد خواهد بود تا موانع جریان سرمایه گذاری به کشورهای در حال توسعه را چه در کشورهای در حال توسعه و چه در کشورهای توسعه یافته از میان بردارد. میگا با سایر آژانسهایی که در جهت ترویج سرمایه گذاری خارجی می‌کوشند، بویژه با شرکت مالی بین‌المللی، هماهنگی خواهد نمود. آژانس، همچنین، حل و فصل مسالمت آمیز مناقشات میان کشورهای میزبان و سرمایه گذاران را تشویق می‌کند، و می‌کوشد قراردادهایی با کشورهای در حال توسعه، بویژه کشورهای بالقوه میزبان منعقد نماید که اطمینان دهند آژانس با توجه به سرمایه‌هایی که تضمین می‌کند از برخوردی بسیار مطلوب (Most Favoured) بهره‌مند خواهد گشت. همچنین میگا انعقاد قراردادهایی را در خصوص تشویق و حمایت از سرمایه گذارینها در میان اعضای خود ترویج و تسهیل می‌نماید. آژانس در تلاشهای ترویجی خود به اهمیت افزایش جریان سرمایه گذاری میان کشورهای در حال توسعه عضو توجه خاص دارد.^{۳۳}

خدمات بازاریابی سرمایه (Investment Marketing Services) میگا اکنون مجموعه‌ای از خدمات فنی را که می‌تواند به کشورهای در حال توسعه عضو سریعاً یاری رساند در بر می‌گیرد. هزینه این خدمات توسط کشورهای میزبان یا از محل کمکهای بلاعوض به آژانس تأمین می‌گردد.^{۳۴} گذشته از این، میگا در زمینه همکاری‌های فنی فعالیت‌هایی دارد که در درجه اول روی همکاری با وزارتخانه‌های مربوط به بخش اقتصادی خاص یا آژانسهای ملی یا منطقه‌ای ترویج سرمایه گذاری متمرکز گردیده‌اند. میگا آژانسهای ترویج سرمایه گذاری^{۳۵} را در ظرفیت‌سازی و ارائه اطلاعات ناظر بر فرصت‌های مطالعاتی در کشورهای خودشان کمک می‌کند. میگا همچنین با ایجاد کنفرانس‌های مربوط به بخش اقتصادی خاص که در آن کشورهای متعددی شرکت کرده‌اند سرمایه گذاران بالقوه، شرکای داخلی و مسئولان ترویج سرمایه گذاری کشور میزبان را دور هم گرد می‌آورد و بدین وسیله تلاشهای آژانس‌های ترویج سرمایه گذاری برای بازاریابی سرمایه را تقویت می‌نماید. در این زمینه میگا اقدام به ایجاد شبکه کامپیوتری IPAnet در Internet نموده است که اطلاعات راجع به زمینه‌های سرمایه گذاری و شرایط فعالیت اقتصادی در بیش از ۱۵۰ کشور را ارائه می‌نماید.^{۳۶}

میگا با آژانسهای تضمین سرمایه گذاری ملی کشورهای عضو همچنین با آژانسهای تضمین سرمایه گذاری منطقه‌ای که اکثریت سهام آنها متعلق به کشورهای عضو میگاست همکاری و فعالیت‌های آنها را تکمیل می‌نماید. از جمله موارد همکاری آژانس با این مؤسسات می‌توان به بیمه اتکایی و مشترک اشاره کرد.^{۳۷}

بهره دوم - برنامه تضمین

سرمایه گذارینها

برنامه تضمین سرمایه گذارینها، بیمه بلندمدت در مقابل خطرات غیر تجاری را در اختیار سرمایه گذاران واجد شرایط قرار می‌دهد. مشارکت میگا در یک پروژه به سرمایه گذاران اطمینان می‌بخشد که حقوقشان محترم شمرده

● اغلب کشورهای جهان، اعم از توسعه یافته و در حال توسعه، کنوانسیون میگا را امضا نموده و بسیاری از آنها به عضویت این سازمان درآمده‌اند.

وجود ندارد ولی شرکت مزبور باید به امور تجاری اشتغال داشته باشد. در صورتی که یک سرمایه گذار دارای تابعیت مضاعف باشد تابعیت کشور عضو میگا بر تابعیت کشور غیر عضو، و تابعیت کشور میزبان بر تابعیت سایر کشورهای عضو غالب است. بر اساس تقاضای مشترک کشور میزبان و سرمایه گذار، هیأت مدیره می تواند سرمایه گذاری اتباع کشور میزبان در همان کشور را تضمین نماید مشروط بر اینکه سرمایه موضوع تضمین از خارج کشور میزبان وارد گردد.

به عنوان یک قاعده کلی، آژانس هیچ قراردادی را برای تضمین سرمایه گذارها منعقد نمی نماید مگر اینکه دولت میزبان اجازه صدور ضمانتنامه برای خطرات مورد نظر را داده باشد.^{۴۳}

علاوه بر برنامه تضمین، میگا حساب جداگانه ای برای سرمایه گذارهای تضمین شده (Sponsored Investments) بوسیله کشورهای عضو دارد. در اینگونه سرمایه گذارها، تعهد پرداخت خسارت منحصرأبر عهده کشور یا کشورهای تضمین کننده است. چنین عملیاتی می تواند هم سرمایه گذاری در کشورهای توسعه یافته و هم سرمایه گذاری در کشورهای در حال توسعه را تضمین و پشتیبانی نماید.^{۴۴}

همچنین ممکن است آژانس سرمایه گذاری خاصی را در مقابل ضرر و زیان ناشی از خطرات غیر تجاری تضمین مجدد نماید. این در صورتی است که این موضوع توسط یک عضو یا یک آژانس پشتیبانی شده توسط یک عضو یا توسط یک آژانس تضمین سرمایه گذاری منطقه ای که اکثریت سرمایه آن متعلق به اعضای میگاست قبلاً بیمه شده باشد.^{۴۵} در هر حال، هیأت مدیره، هر وقت لازم بداند، می تواند از صدور ضمانتنامه جدید تا مدت معینی خودداری نماید.

بخش دوم - سرمایه موضوع تضمین

میگا سرمایه گذارهایی را تضمین می کند که برای مقاصد تولیدی توسعه ای باشند. در نتیجه، برای نمونه امکانات آژانس شامل پروژه های مربوط به خدمات نظامی و امثال آن نخواهد شد. این سرمایه گذارها باید در حوزه سرزمینی کشورهای در حال توسعه عضو میگا انجام شده

خواهد شد و این اطمینان از سوی سازمانی داده می شود که حاصل همکاری اختیاری میان کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه می باشد.^{۴۸} در سال ۱۹۹۷، میگا ۷۰ قرارداد تضمین صادر نمود و به موجب آنها معادل ۶۱۴ میلیون دلار مسئولیت محتمل الوقوع به عهده گرفت. بدین ترتیب، مجموع قراردادهای تضمین صادر شده توسط میگا به ۲۹۳ عدد رسید و مجموع مسئولیتهای محتمل الوقوع فعلی میگا معادل ۲/۵ میلیارد دلار است. البته، هنوز هیچ موردی پیش نیامده است که یکی از سرمایه گذاران برای وصول خسارات به میگا مراجعه نماید.^{۴۹}

بهره حاضر به کلیاتی درباره برنامه تضمین، سرمایه موضوع تضمین، خطرات موضوع تضمین، مسائل مالی تضمین و در نهایت به پیامدهای پرداخت خسارت توسط آژانس خواهد پرداخت.

بخش نخست: کلیاتی درباره برنامه تضمین شرایط و موازین هر قرارداد تضمین را آژانس، بسته به مقررات و اصولی که هیأت مدیره معین می کند مشخص می سازد. قراردادهای تضمین بر اساس رهنمود هیأت مدیره به تصویب رئیس آژانس می رسد.^{۴۰} معمولاً مدت متداول تضمین های میگا ۱۵ سال می باشد ولی ممکن است در مواردی که ماهیت پروژه ایجاب نماید مدت تضمین تا ۲۰ سال افزایش یابد. آژانس هیچ گاه نمی تواند به قرارداد تضمین خاتمه دهد مگر در مواردی که تضمین شونده به تعهدات خود در قرارداد عمل ننماید، اما تضمین شونده می تواند پس از گذشت سه سال به قرارداد خود با میگا خاتمه دهد.^{۴۱}

سرمایه گذاران بایستی تبعه یکی از کشورهای عضو میگا و دارای ملیتی غیر از ملیت کشوری باشند که سرمایه گذاری در آن صورت گرفته است (یعنی کشور میزبان). شرکتها در صورتی واجد شرایط خواهند بود که در یکی از کشورهای عضو تشکیل شده و مقر اصلی آنان نیز در یک کشور عضو باشد یا اکثریت سهام آنها متعلق به اتباع یک کشور عضو یا کشورهای عضو باشد.^{۴۲} در این زمینه، فرقی میان شرکتهای خصوصی و دولتی

● میگا
سرمایه گذارهایی را تضمین می کند که برای مقاصد تولیدی - توسعه ای باشند. در نتیجه، برای نمونه امکانات آژانس شامل حال پروژه های مربوط به خدمات نظامی و امثال آن نخواهد شد.

فعلی که به دولت میزبان قابل انتساب باشد و صاحب تضمین را از اعمال مالکیت یا کنترل یا از انتفاع ذاتی از سرمایه خویش محروم سازد. البته، اقدامات غیر تبعیض آمیز دولتها که حالت عمومی دارند و معمولاً برای قانونمند کردن فعالیت‌های اقتصادی در سرزمینشان اعمال می‌گردد از جمله این موارد نمی‌باشند.

خطرات مربوط به نقض قرارداد عبارتند از هر گونه انکار یا نقض قرارداد با دارنده تضمین توسط دولت میزبان در صورتی که دارنده تضمین دسترسی به یک مرجع قضایی یا داوری جهت رسیدگی به ادعای انکار یا نقض قرارداد نداشته باشد یا اینکه تصمیم اتخاذ شده توسط چنین مرجعی در مهلت تعیین شده صادر نشده باشد یا اینکه چنین تصمیمی قابل اجرا نباشد.

خطرات مربوط به جنگ و آشوب داخلی عبارتند از هر گونه عملیات نظامی یا آشوب داخلی در سرزمین کشور میزبان. با تقاضای مشترک سرمایه‌گذار و کشور میزبان، هیأت مدیره می‌تواند با اکثریت خاص تسری پوشش تضمین به خطرات غیر تجاری خاص را نیز تصویب نماید اما در هیچ موردی خطر ناشی از تقلیل ارزش پول قابل تضمین نخواهد بود. همچنین ضرر و زیان ناشی از فعل یا ترك فعل کشور میزبان را که دارنده تضمین به آن رضایت داشته باشد یا مسئول آن باشد و همین‌طور فعل یا ترك فعل کشور میزبان یا هر گونه واقعه‌ای را که قبل از انعقاد قرارداد تضمین، واقع شده باشد نمی‌توان بیمه نمود.

بخش چهارم - مسائل مالی تضمین

تعهدات احتمالی آژانس بطور معمول از ۱۵۰ درصد (۱/۵ برابر) سرمایه پذیره نویسی شده و ذخیره به اضافه قسمتی از پوشش بیمه اتکایی که هیأت مدیره تعیین می‌کند تجاوز نخواهد کرد مگر اینکه شورای عالی با اکثریت خاص، ترتیب دیگری را مقرر نماید. در این رابطه، حداکثر تعهدات احتمالی آژانس که توسط شورای عالی تعیین می‌گردد هیچ‌گاه از ۵ برابر سرمایه آژانس، ذخیره و قسمتی از پوشش بیمه اتکایی که هیأت مدیره تعیین نماید تجاوز نخواهد کرد.^{۵۰}

نسبت به گروه‌های متفاوت خطرات، میگا

باشند البته تفاوتی نمی‌کند که خاستگاه آنها کشورهای توسعه یافته یا کشورهای در حال توسعه عضو میگا باشند.^{۴۶} ولی باید توجه داشت که میگا خصوصاً در پی تضمین سرمایه‌هایی است که با وجود مفید بودن برای کشورهای در حال توسعه، سایر شرکت‌های بیمه حاضر نیستند آنها را با شرایطی معقول و عادلانه بیمه نمایند.^{۴۷}

سرمایه‌گذارهای واجد شرایط عبارتند از مشارکت سهامی (equity interest)، شامل وام‌های بلندمدت و کوتاه مدت، و اشکالی از سرمایه‌گذاری مستقیم که توسط هیأت مدیره معین می‌شوند. البته، ممکن است هیأت مدیره با اکثریت خاص بعضی دیگر از اشکال کوتاه مدت یا بلندمدت سرمایه‌گذاری را نیز واجد شرایط اعلام نماید. در هر حال، تضمینات میگا محدود به سرمایه‌گذارهایی است که پس از ثبت تقاضا برای برخورداری از تضمین میگا شروع می‌شوند. از جمله این موارد می‌توان به انتقال ارز برای نوسازی، گسترش یا توسعه سرمایه‌گذارهای موجود، و استفاده از عوائد سرمایه‌گذارهای فعلی برای سرمایه‌گذاری مجدد اشاره کرد. در تضمین یک سرمایه‌گذاری، آژانس به اهمیت اقتصادی آن، به تأثیر آن بر توسعه اقتصادی کشور میزبان، به مطابقت آن با قوانین و مقررات کشور میزبان، به انطباق سرمایه‌گذاری با اهداف و اولویت‌های توسعه‌ای کشور میزبان، و به شرایط سرمایه‌گذاری در کشور میزبان، از جمله قائل شدن برخورد مناسب و منصفانه و حمایت حقوقی از سرمایه‌گذارها توجه می‌نماید.^{۴۸}

بخش سوم - خطرات تحت پوشش

میگا سرمایه‌گذارهای واجد شرایط را در مقابل خطرات مربوط به انتقال ارز، مصادره و اقدامات مشابه، نقض قرارداد و جنگ و آشوب داخلی بیمه می‌نماید. خطرات مربوط به انتقال ارز عبارتند از هر گونه اقدامی که قابل انتساب به دولت کشور میزبان باشد و محدودیتهایی در تبدیل پولی ملی به ارزهای قابل تبدیل یا انتقال ارزهای قابل تبدیل به خارج ایجاد نماید.^{۴۹}

خطرات مربوط به مصادره و اقدامات مشابه عبارتند از هر گونه اقدام قضایی یا اقدام اداری یا ترك

● میگا خصوصاً در پی تضمین سرمایه‌هایی است که با وجود مفید بودن برای کشورهای در حال توسعه، سایر شرکت‌های بیمه حاضر نیستند آنها را با شرایط معقول و عادلانه بیمه نمایند.

میزانهای مشخص شده در این جدول بالاتر یا پائین تر باشد. در این رابطه، حق بیمه بر مبنای سالیانه پرداخت می شود اگر چه راجع به وامها و سایر توافقاتی که مهلت های کوتاهتر سه ماهه یا شش ماهه دارند می توان استثنائاتی قائل شد.^{۵۳}

بخش پنجم - پرداخت ادعاها و جانشینی
ریاست آژانس بر اساس رهنمودهای هیأت مدیره و طبق مفاد قرارداد و تدابیر هیأت مدیره نسبت به پرداخت خسارت تصمیم می گیرد. البته، لازم است بیمه گذاران (دارندگان تضمین نامه) قبل از اینکه از طرف آژانس چیزی به آنها پرداخت شود تمهیدات اداری مناسبی را، به فرض در دسترس بودن طبق قوانین کشور میزبان، پیگیری نمایند. ممکن است در قرارداد مقرر شده باشد که بین زمان وقوع حوادثی که منجر به طرح ادعا می شود و زمان پرداخت خسارت مدت مناسبی سپری شود.^{۵۴} در هر حال، هر گونه اختلافی که بواسطه قرارداد تضمین یا بیمه مجدد میان طرفین آن واقع گردد برای تعیین تکلیف نهایی مطابق مقررات مندرج در قرارداد به داور ارجاع خواهد شد.^{۵۵}

پس از پرداخت یا موافقت با پرداخت خسارت به دارنده تضمین، آژانس جانشین دارنده تضمین نسبت به حقوق و ادعاهای مرتبط با سرمایه گذاری تضمین شده او علیه کشور میزبان و دیگران خواهد شد. در قرارداد تضمین، شرایط و مفاد مربوط به جانشینی تعیین می شود.^{۵۶}

نتیجه گیری: مزایا و مضار عضویت

ایران در میگا

مطالعه حاضر نشان می دهد که اغلب کشورهای جهان، اعم از کشورهای توسعه یافته و

مشارکت سهامی را حداکثر تا ۹۰ درصد سرمایه گذاری بیمه می کند. مقدار ۱۸۰ درصد دیگر نیز برای منافعی که به این سرمایه گذاری قابل انتساب است در نظر گرفته می شود. بابت وامها و تضمینات مربوط به وام، میگا تا سقف ۹۰ درصد از اصل وام و بهره آن را بیمه می کند. بابت قراردادهای همکاری فنی و قراردادهای مشابه، میگا تا ۹۰ درصد از ارزش کل پرداختهایی را که تحت قرارداد باید انجام شود بیمه می کند. در هر حال، صرف نظر از ماهیت پروژه، سرمایه گذار حداقل به مقدار ۱۰ درصد در خطر باقی خواهد ماند.^{۵۱} در تعیین حداکثر مبلغ قابل تضمین، هیأت مدیره به میزان سهم کشور سرمایه گذار از سرمایه میگا، به ضرورت اعمال آزادیهای بیشتری نسبت به سرمایه گذارهای کشورهای در حال توسعه، به نوع خطر و احتمال وقوع آن با توجه به نوع پروژه و کشور میزبان توجه می نماید.^{۵۲}

میگا در یک چارچوب مالی خود کفا فعالیت می کند از این رو بایستی حق بیمه ها و سایر درآمدهای آن بتواند تکافوی مخارج اداری و تاوانهای پرداختی را بنماید. برای قراردادهای مختلف، میگا جدول ذیل را جهت تعیین مبنایی برای نرخهای حق بیمه برای سرمایه گذاران ارائه نموده است.

در ارزیابی ریسکها، اصولاً ریسکهای خاص هر پروژه و مبلغ تضمین و شرایط کلی اقتصادی و سیاسی در کشور میزبان مدنظر قرار می گیرد و نرخها بر حسب نوع صنعت و مبلغ تضمین و برای آن میزان از سرمایه که در زمان اعطای تضمین در معرض ریسک قرار دارد (Current) و مابقی سرمایه (بخش عاری از ریسک در زمان اعطای تضمین = Stand by) تخمین زده می شود. باید توجه داشت که ممکن است نرخهای واقعی از

نرخهای پایه (به درصد):

نوع پروژه	تولیدات صنعتی / خدمات		منابع طبیعی		نفت و گاز	
	Stand by	Current	Stand by	Current	Stand by	Current
۱. انتقال ارز	۰/۲۵	۰/۵۰	۰/۲۵	۰/۵۰	۰/۲۵	۰/۵۰
۲. سلب مالکیت	۰/۳۰	۰/۶۰	۰/۴۵	۰/۹۰	۰/۵۰	۱/۲۵
۳. نقض قرارداد	۰/۴۰	۰/۸۰	۰/۵۰	۱/۰۰	۰/۵۰	۱/۲۵
۴. جنگ و اغتشاشات داخلی	۰/۲۰	۰/۴۵	۰/۲۰	۰/۴۵	۰/۲۵	۰/۶۰

● هنگام تضمین یک سرمایه گذاری، میگا به اهمیت اقتصادی آن، تأثیر آن بر توسعه اقتصادی کشور میزبان، مطابقت آن با قوانین کشور میزبان، انطباق آن با اهداف و اولویت های توسعه ای کشور میزبان، و شرایط سرمایه گذاری در این کشور، توجه می نماید.

● میگا سرمایه گذار یهای
واجد شرایط را در مقابل
خطرات مربوط به انتقال ارز،
مصادره و اقدامات مشابه،
نقض قرارداد و جنگ و
آشوب داخلی بیمه
می نماید.

سرمایه گذار یهای مزبور برای منظورهای تجاری انجام شده باشند. بنابراین، از این جهت نیز مانعی در سر راه تضمین سرمایه گذار یهای ایران در خارج که اکثراً منشأ دولتی دارند وجود نخواهد داشت. بطور کلی، این امید وجود دارد که عضویت ایران در میگا باعث شود سرمایه گذاران خارجی، ایران را محیطی مناسب و مطمئن برای سرمایه گذاری بدانند و در آن هر چه بیشتر سرمایه گذاری نمایند. از سوی دیگر امید است که میگا بتواند پوشش تضمینی مناسبی به سرمایه گذار یهای جمهوری اسلامی ایران در خارج بدهد. البته، این آژانس فعالیتهای مفیدی در جهت ترویج سرمایه گذاری خارجی دارد، خدمات بازاریابی سرمایه ارائه می نماید و در زمینه جلب سرمایه گذاری خارجی با کشورهای در حال توسعه همکاری فنی می نماید. فعالیت میگا، خواه ناخواه، منجر به ترویج تضمینات حقوقی در خصوص رفتار منصفانه کشورهای میزبان با سرمایه گذاران خارجی می شود و همچنین موجب حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات میان سرمایه گذاران خارجی و کشورهای میزبان آنها می گردد. این بدان سبب است که میگا به ادعاهای مربوط به وقوع خطرات مورد تضمین رسیدگی می کند و در مورد وقوع یا عدم وقوع آنها تصمیم می گیرد و بدین ترتیب این آژانس بنیاد جدیدی را در اصول مربوط به روابط میان سرمایه گذار و کشور میزبان پایه ریزی می کند. در نتیجه میگا در تعیین صواب و خطا در روابط میان سرمایه گذار و میزبان جایگزین کشور میزبان می گردد و عملاً استانداردهای رفتار (Treatment) با سرمایه گذار خارجی را مشخص می سازد. علت این امر آن است که کشور میزبان در میگا دارای سپرده است و میگا می تواند آنچه را به عنوان خسارت به سرمایه گذار پرداخت نموده است نهایتاً از محل مزبور برداشت نماید. کشور میزبان وظیفه دارد آنچه را میگا به جانشینی از سرمایه گذار خسارت دیده از او مطالبه می کند به آن بپردازد. در صورت بروز هر گونه اختلاف میان میگا و کشور میزبان و عدم حل آن از طرق پیش بینی شده، اختلاف مزبور از اختلافات بین المللی محسوب می گردد و قابل ارجاع به مراجع بین المللی است. در واقع کشورهای میزبان با عضویت در میگا از

کشورهای در حال توسعه، کنوانسیون میگا را امضاء نموده و بسیاری از آنها به عضویت میگا در آمده اند. تنها معدودی از کشورها که از نظر اقتصاد بین المللی دارای اهمیت چندانی نیستند از دایره شمول میگا بیرون مانده اند. بطور کلی، این آژانس در جلب عضویت کشورهای جهان بسیار موفق بوده است. حتی کشورهایی که پیش بینی می شد خیلی دیر یا به سختی تن به عضویت در میگا بدهند اکنون کنوانسیون میگا را امضاء نموده و مراحل عضویت را تکمیل کرده اند یا در حال تکمیل آن هستند. در این رابطه می توان از تمام جمهوری های عضو اتحاد شوروی سابق، کشورهای اروپای مرکزی و شرقی و کشورهای هند، فیلیپین، آفریقای جنوبی و ونزوئلا نام برد.^{۵۷} امضای کنوانسیون میگا که از مصادیق عهدنامه های بین المللی است و ورود به جرگه اعضای این آژانس که يك مؤسسه دولتی بین المللی است و عضویت در آن متضمن تعهدات مالی برای ایران می باشد بایستی توسط مجلس شورای اسلامی به تصویب برسد. از نظر جلب سرمایه های خارجی، میگا سازمان مهمی است و عضویت در آن می تواند از جهات متعدد برای ایران مفید باشد. در این زمینه، چون سرمایه گذاری کشورهای توسعه یافته و توسعه نیافته در کشورهای در حال توسعه (گروه ۲) توسط میگا تضمین می گردد پس امکان تضمین سرمایه گذار یهایی که در ایران می شود توسط میگا وجود دارد. از طرف دیگر، چون میگا سرمایه گذار یهای کشورهای در حال توسعه در سایر کشورهای در حال توسعه را تضمین می کند بنابراین می تواند سرمایه گذار یهای ایران در سایر کشورهای در حال توسعه را نیز تضمین نماید. میگا سرمایه گذار یهای کشورهای در حال توسعه در کشورهای توسعه یافته (گروه ۱) را تضمین نمی کند بنابراین سرمایه گذار یهای ایران در کشورهای توسعه یافته توسط آژانس تضمین نمی گردند البته از آنجا که تعداد سرمایه گذار یهای ایران در کشورهای توسعه یافته بسیار کم است لذا نیاز چندانی به اینگونه تضمین ها وجود ندارد. در همین راستا، میگان تنها سرمایه های خصوصی خارجی بلکه سرمایه گذار یهای دولتی خارجی را نیز تضمین می کند و صرفاً کافی است که

برای کشور مزبور حاصل آمده است بتواند خسارات مربوطه را جبران نماید.

در هر حال، راه خروج از آژانس پس از گذشت سه سال از عضویت همواره به روی اعضاء باز است. عضو بودن در آژانس و استفاده نکردن از برنامه تضمین آژانس با استفاده از حقی که در تجویز یا عدم تجویز برنامه تضمین به کشور میزبان داده شده است همواره برای این کشور امکان پذیر است.

کنوانسیون میگا نسبت به مناطق آزاد تجاری-صنعتی نیز قابل اعمال خواهد بود. در مناطق آزاد تجاری-صنعتی ایران، مسئله تضمین های مربوط به خطرات غیر تجاری مرتباً از جانب سرمایه گذاران مطرح می شود؛ سیستم بانکی از نظر صدور ضمانتنامه های مورد تقاضای طرف های خارجی با تنگناهایی روبروست؛ امکان تضمین و بیمه پیش هنگام سرمایه گذارهای خارجی به دلیل هزینه زیاد برای مناطق آزاد امکان پذیر نیست و چتر پوشش دولتی و تضمین دولت نیز این موارد را در بر نمی گیرد. لذا، با توجه به اینکه اجرای طرح های بزرگ و سرمایه بر در مناطق آزاد در گرو ارائه تضمین های مناسب به سرمایه گذاران می باشد عضویت ایران در میگا به دفعات از سوی مسئولین مناطق آزاد تجاری درخواست شده است.

بطور کلی، عضو بودن اغلب کشورهای جهان در میگان نشان می دهد که اگر ایران به آن نپیوندد در واقع در رقابت جهانی در زمینه جلب سرمایه های خارجی از سایرین عقب خواهد ماند و منزوی خواهد شد. از این رو عضویت ایران در میگا اجتناب ناپذیر است این در حالی است که ایران می تواند با استفاده از حقی که به کشورهای میزبان جهت تجویز یا عدم تجویز تضمین سرمایه گذارها داده شده است نظرات خود را اعمال نماید. روندی که میگار ایجاد نموده است و از آن حمایت می کند همان روند حاکم بر صحنه کنونی بین المللی است که در آن سرمایه گذاری خارجی دیگر سدره پیشرفت کشورهای جهان سوم تلقی نمی گردد بلکه برعکس، سرمایه گذارهای مزبور موتور پیشرفت این کشورها شناخته می شود. این روند همان روندی است که در سال ۱۹۹۲ باعث تصویب مجموعه استانداردهای رفتار با

اصل صلاحیت مراجع داخلی خود در رسیدگی به اختلافات ناشی از خطرات غیر تجاری مربوط به سرمایه گذاری خارجی صرف نظر می کنند و میگویند روش پیش بینی شده در کنوانسیون آن را جایگزین می سازند. در واقع، همین امر است که به سرمایه گذار خارجی اطمینان می دهد که می تواند خسارات ناشی از خطرات غیر تجاری را بنحو کافی و به سرعت دریافت نماید. برای نمونه، کشور میزبان پس از عضویت در میگان می تواند به مصادره یا اقدامات مشابه آن نظیر نصب مدیران دولتی یا مشارکت دادن بانکها یا تشکل های کاری در سرمایه شرکتهای بدهکار اقدام نماید و بعداً با استفاده از مراجع قضایی داخلی و قوانین و مقررات ملی از پرداخت تمام یا قسمتی از خسارت خودداری کند یا پرداخت آن را به درازا بکشد.

میگانه فقط با سرمایه کشورهای میزبان بلکه با همکاری مشترک کشورهای میزبان و کشورهای سرمایه گذار ایجاد شده است و در واقع بیشتر سرمایه میگا متعلق به کشورهای سرمایه گذار است و در نتیجه حق رأی این کشورها بیشتر است. همین باعث می شود که کنترل میگان در دست کشورهای در حال توسعه بلکه در دست کشورهای توسعه یافته سرمایه گذار باشد و علاوه بر گرفتن طرف سرمایه گذار در موارد خاص، در موارد عام نیز استانداردهایی را ایجاد نماید که بیشتر به نفع سرمایه گذار خارجی باشد. ولی در واقع تنها ۱۰ درصد از سرمایه پذیره نویسی شده (در مورد ایران ۱۰ درصد از مبلغ ۱۶۵۹،۳۸۰ دلار در ازای ۱۶۵۹ سهم) در اختیار میگا قرار می گیرد بابت ۱۰ درصد بقیه سفته داده می شود و ۸۰ درصد بصورت عندالمطالبه در نزد کشور عضو باقی می ماند اگر هم استفاده ای از آن هشتاد درصد شد پس از رفع نیاز، دوباره به کشور عضو برگردانده می شود. آژانس از محل دریافت حق بیمه دارای درآمد است و در آینده، چه بسا، بتواند به اعضای خود سود نیز پرداخت نماید. اگر خسارتی پرداخت شد آژانس برای وصول آنچه پرداخته است به کشور میزبان مراجعه می کند، هر چند امید آن است که سودی که از فعالیت میگا در بلندمدت

● امید می رود که عضویت ایران در میگا باعث شود سرمایه گذاران خارجی، ایران را محیط مناسب و مطمئن برای سرمایه گذاری بشناسند و هر چه بیشتر در آن سرمایه گذاری کنند.

● باتوجه به اینکه اجرای طرح‌های بزرگ و سرمایه‌بر در مناطق آزاد در گرو ارائه تضمین‌های مناسب به سرمایه‌گذاران است عضویت ایران در میگا به دفعات از سوی مسئولان مناطق آزاد تجاری درخواست شده است.

22. *Ibid.*, Article 7.
23. *Ibid.*, Article 8- B.
24. *Ibid.*, Article 47.
25. **MIGA Annual Report 1997**, p.7.
26. CEMIGA, Article 27.
27. *Ibid.*, Article 52.
28. *Ibid.*, Article 51.
29. *Ibid.*, Article 53.
30. *Ibid.*, Article 55.
31. *Ibid.*, Article 56.
32. *Ibid.*, Article 57.
33. *Ibid.*, Article 23.
34. The World Bank, **MIGA, The First Five Years and Future Challenges**, (Washington, D.C., 1994), p.6.
35. Investment Promotion Agencies.
36. **MIGA Annual Report 1997**, pp.7 and 12.
37. CEMIGA, Article 19.
38. MIGA, **Investment Guarantee Guide**, p.5.
39. **MIGA Annual Report 1997**, p.7.
40. CEMIGA, Article 16.
41. MIGA, **Investment Guarantee Guide**, p.9.
42. Editorial, "the Multilateral Investment Guarantee Agency", **World Bank News** (Special Report), July 1986, p.4.
43. CEMIGA, Article 15.
44. *Ibid.*, Article 24.
45. *Ibid.*, Article 20.
46. *Ibid.*, Article 14.
47. *Ibid.*, Article 21.
48. *Ibid.*, Article 12.
49. *Ibid.*, Article 11.
50. *Ibid.*, Article 22.
51. MIGA, **Investment Guarantee Guide**, p.10.
52. CEMIGA, Article 22.
53. MIGA, **Investment Guarantee Guide**, p.9.
54. CEMIGA, Article 17.
55. *Ibid.*, Article 58.
56. The World Bank, **MIGA; The First Five Years and Future Challenges** (Washington, D.C., 1994), p.7.
57. CEMIGA, Article 18.
58. Agreement on Trade Related Investment Measures.
59. Multilateral Agreement on Investment.

سرمایه‌گذاران خارجی توسط بانک جهانی گردید، در سال ۱۹۹۶ در اجلاس سنگاپور سازمان تجارت جهانی (WTO) را واداشت تا همه امور مربوط به سرمایه‌گذاری را تحت پوشش TRIMS Agree-ment در آورد و به عدم رفع موانع موجود بر سر راه آن با مجازات‌های تجاری پاسخ گوید و همان روندی است که معاهده چندجانبه راجع به سرمایه‌گذاری^{۵۹} را به اجلاس ۱۹۹۶ سازمان تجارت جهانی آورد تا قوانین لازم‌الاجرای بین‌المللی ناظر بر سرمایه‌گذاری را بدون سازد. در هر حال، در همین راستا بایستی در مورد عضویت در مرکز بین‌المللی حل و فصل اختلافات مربوط به سرمایه‌گذاری نیز بطور جدی اندیشه نمود.

زیر نویس‌ها

1. The International Finance Corporation (IFC).
2. The Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA).
3. The International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID).
4. S.K. Chatterjee, "The Convention Establishing the Multilateral Investment Guarantee Agency", 36 **ICLQ**, 76 (1987).
5. Cynthia Day Wallace and Contributors, **Foreign Direct Investment in 1990's: A New Climate in the Third World**, (the Netherlands: Martinus Nijhoff Publishers, 1990), pp.132-3.
6. **MIGA Annual Report 1997**, p.11.
7. *Ibid.*, p.7.
8. Convention Establishing Multilateral Investment Guarantee Agency, Oct. 11, 1985. (CEMIGA).
9. Special Drawing Right (SDR).
10. **MIGA Annual Report 1997**, p.52.
11. CEMIGA, Article 2.
12. **MIGA Annual Report 1997**, p.12.
13. CEMIGA, Article 66.
14. *Ibid.*, Article 30.
15. *Ibid.*, Article 31.
16. *Ibid.*, Article 39.
17. *Ibid.*, Article 40.
18. *Ibid.*, Article 32.
19. *Ibid.*, Article 33.
20. *Ibid.*, Article 61-A.
21. *Ibid.*, Article 6.